



Порядок організації діяльності інклюзивних груп у закладі дошкільної освіти

Порядок організації інклюзивного навчання у закладах дошкільної освіти, затверджений [Постановою Кабінету Міністрів України від 10.04.2019 № 530 \(зі змінами\)](#), регламентує здобуття дошкільної освіти вихованців з ООП відповідно до [Державного стандарту](#) за допомогою найбільш прийнятних для дитини методів і способів.

Пропонуємо познайомитися з основними нормами щодо запровадження та реалізації системи освітніх послуг для дітей з особливими освітніми потребами.

Зарахування вихованців із ООП та створення інклюзивної групи

Відповідно до [Положення про заклад дошкільної освіти](#) зарахування дітей з особливими освітніми потребами здійснюється наказом керівника ЗДО на підставі таких документів:

- заяви про зарахування, поданої особисто одним із батьків або іншим законним представником дитини;
- копії свідоцтва про народження дитини;
- медичної довідки, виданої відповідно до [ст. 15 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб»](#), разом з висновком про те, що дитина може відвідувати ЗДО;
- висновку ІРЦ про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини (далі – Висновок). *На період воєнного стану дозволяється надавати їхні копії. Висновки, видані до 1 січня 2022 р., є дійсними до закінчення строку їх дії або до видачі нового висновку в установленому порядку.*

За наявності інвалідності в дитини до заяви додаються:

- копія медичного висновку, надана лікарсько-консультативною комісією, або копія посвідчення особи, яка одержує державну соціальну допомогу відповідно до [Закону України «Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю»](#);
- копія індивідуальної програми реабілітації дитини з інвалідністю.

Інклюзивна група утворюється в обов'язковому порядку за наявності однієї такої заяви. Кількість вихованців із ООП в такій групі має становити:

- не більше однієї дитини, яка потребує четвертого чи п'ятого рівня підтримки;
- не більше двох дітей, які потребують третього рівня підтримки;
- не більше трьох дітей, які потребують другого рівня підтримки.

Звертаємо увагу! Згідно з [Постановою КМУ від 26.04.2022 № 483](#) у період воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану (особливого періоду) гранична кількість дітей з ООП в інклюзивних групах, визначена цим Порядком, не застосовується! Заклад освіти не може відмовити в організації

інклюзивного навчання дитини з особливими освітніми потребами та створенні інклюзивної групи.

Якщо у Висновку ІРЦ відсутня інформація про рівень підтримки дитини, вона зараховується до групи ЗДО відповідно до складності її порушень з урахуванням рекомендацій команди психолого-педагогічного супроводу дитини з ООП (далі – Команда супроводу) за участю фахівців ІРЦ.

У разі створення інклюзивної групи вводиться **посада асистента вихователя** (з розрахунку одна штатна одиниця на одну групу). Цей фахівець забезпечує особистісно орієнтоване спрямування освітнього процесу, бере участь у розробленні та виконанні індивідуальної програми розвитку (далі – ППР), адаптує навчальні матеріали з урахуванням особливостей навчально-пізнавальної діяльності дітей з ООП.

За рекомендаціями ІРЦ та письмовою заявою одного з законних представників дитини заклад освіти забезпечує доступ до освітнього процесу асистента дитини з ООП, який має проходити медичний огляд відповідно до вимог законодавства.

Рівні підтримки в освітньому процесі в закладах дошкільної освіти

Згідно з [Порядком](#) інклюзивне навчання в закладі дошкільної освіти організовується на основі Висновку ІРЦ з урахуванням рівнів підтримки.

Рівні підтримки – обсяг тимчасової або постійної підтримки в освітньому процесі дітей, які цього потребують, відповідно до їх індивідуальних потреб.

Порядком визначено п'ять рівнів підтримки дітям, які мають бар'єри (відповідно до різних сфер розвитку), що перешкоджають успішному функціонуванню (навчанню/взаємодії/ ігровій діяльності/ мобільності)).

Інклюзивна група створюється для вихованців, які мають труднощі II-V ступенів прояву, на підставі заяви одного з законних представників дитини та Висновку.

Керівник закладу затверджує склад Команди супроводу, яка розробляє та виконує ППР та за потребою [індивідуальний навчальний план](#) (він створюється відповідно до рекомендацій ІРЦ (зокрема для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку) та дітей, які потребують підтримки I рівня строком на три місяці з подальшим його продовженням протягом навчального року).

Організація кожного рівня підтримки має такі особливості:

Перший рівень підтримки надається дітям, які мають поодинокі незначні труднощі (I ступінь прояву). Вона ініціюється за заявою одного з законних представників та здійснюється силами закладу освіти (*інклюзивна група не створюється*). Керівник ЗДО утворює Команду супроводу, яка проводить оцінку та визначає потребу у наданні підтримки першого рівня або рекомендує звернутися для проведення комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини до ІРЦ. За рішенням Команди супроводу, зафіксованого у протоколі, складається ППР та/або індивідуальний навчальний план. Додаткові корекційно-розвиткові та психолого-педагогічні послуги не надаються, заняття проводяться за розкладом групи.

Другий рівень підтримки надається дітям, які мають труднощі легкого ступеня (II ступінь прояву). Механізм її реалізації передбачає:

- адаптацію змісту навчання;
- проведення до **двох** корекційно-розвиткових та психолого-педагогічних занять на тиждень та надання додаткових послуг (допомоги) за окремим розкладом;
- проведення занять за розкладом групи;
- призначення асистента вихователя;
- забезпечення універсального дизайну та облаштування ресурсної кімнати.

Ресурсна кімната – частина кімнати, що має відповідний розподіл функціональних зон, призначена для розвитку дітей, зокрема з особливими освітніми потребами, гармонізації їх психоемоційного стану та психологічного розвантаження, надання (проведення) індивідуальних та/або групових психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг (занять).

Третій рівень підтримки надається дітям, які мають труднощі помірного ступеня (III ступінь прояву). Механізм її реалізації передбачає:

- адаптацію змісту навчання;
- проведення занять з розвитку слухового та зорового сприймання, альтернативної комунікації, соціально-побутового орієнтування тощо відповідно до потреб дитини;
- залучення поведінкового терапевта (у разі потреби);
- проведення до **чотирьох** корекційно-розвиткових та психолого-педагогічних занять на тиждень;
- створення адаптованого розкладу, що передбачає відвідування занять за розкладом групи та додаткових корекційно-розвиткових та психолого-педагогічних занять (за окремим розкладом) відповідно до ІПР;
- призначення асистента вихователя та у разі потреби асистента дитини.

Четвертий рівень підтримки надається дітям, які мають труднощі тяжкого ступеня (IV ступінь прояву). Механізм її реалізації передбачає:

- модифікацію чи адаптацію змісту навчання;
- можливу зміну результатів навчання;
- проведення занять відповідно до потреб дитини з жестової мови та розвитку слухового сприймання, просторового орієнтування, тактильного сприймання, альтернативної комунікації, соціально-побутового орієнтування тощо;
- використання альтернативних методів навчання та занять з самообслуговування (за потребою);
- залучення поведінкового терапевта (у разі потреби);
- консультування з фахівцями закладів спеціальної освіти;
- проведення до **шести** корекційно-розвиткових та психолого-педагогічних занять на тиждень;
- створення адаптованого розкладу;
- призначення асистента вихователя та асистента дитини (у разі потреби);

- забезпечення універсального дизайну або розумне пристосування, облаштування ресурсної кімнати, за потреби облаштування місця навчання, закупівля індивідуальних засобів для навчання.

П'ятий рівень підтримки надається дітям, які мають труднощі найтяжчого ступеня (V ступінь прояву). Механізм її реалізації передбачає:

- адаптацію та/чи модифікацію змісту навчання, можливе використання альтернативних методів навчання;

- зміну результатів навчання;

- проведення занять з жестової мови та розвитку слухового сприймання, просторового орієнтування, тактильного сприймання, альтернативної комунікації тощо відповідно до потреб дитини;

- проведення занять з самообслуговування;

- залучення поведінкового терапевта (у разі потреби);

- консультування з фахівцями закладів спеціальної освіти;

- проведення до **восьми** корекційно-розвиткових та психолого-педагогічних занять на тижень навчання за модифікованим розкладом, що передбачає відвідування закладу освіти відповідно до ППР з обов'язковим періодичним залученням дитини в освітній процес;

- призначення асистента вихователя та асистента дитини;

- забезпечення універсального дизайну або розумне пристосування, облаштування ресурсної кімнати, облаштування місця навчання, закупівля індивідуальних засобів для навчання.

Під час організація інклюзивного навчання для дітей, які мають труднощі II-V ступеня прояву, працівниками ІРЦ чи іншими фахівцями надається методична підтримка та проводяться консультації учасників освітнього процесу. Також забезпечується посилена увага зі сторони психолога закладу дошкільної освіти до дитини та її законних представників. За рішенням Команди супроводу за участю представника ІРЦ та погодженням з батьками заклад освіти може змінювати рівень підтримки з урахуванням кращих інтересів дитини.

Індивідуальна програма розвитку дитини з ООП

Індивідуальна програма розвитку дитини з ООП розробляється Командою супроводу за формою згідно з [додатком 1 Порядка](#) та:

- складається на навчальний рік (у разі потреби за рішенням Команди супроводу – на літній період);

- підписується всіма членами Команди супроводу, одним із законних представників дитини;

- затверджується керівником закладу дошкільної освіти;

- переглядається тричі на рік (у разі потреби частіше) з метою її коригування;

- зберігається в закладі дошкільної освіти не менше ніж три роки;

- обліковується у системі автоматизації роботи інклюзивно-ресурсних центрів.

У разі відвідування дитиною з інвалідністю реабілітаційної установи ІПР узгоджується з її індивідуальною програмою реабілітації. За бажанням законні представники дитини можуть отримати копію ІПР у закладі освіти або у [АС «ІРЦ»](#).

Психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомога)

Надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг (допомоги) дітям з особливими освітніми потребами здійснюється відповідно до ІПР з урахуванням рекомендацій ІРЦ.

Психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові заняття проводяться:

- працівниками дитячого садочку та додатково залученими фахівцями (умови оплати та перелік фахівців визначені [Постановою КМУ від 14.02.2017 №88 зі змінами](#)).

у вигляді занять в індивідуальній або груповій формі (по двоє - шестеро дітей з урахуванням однорідності порушень та індивідуальних особливостей). Тривалість занять визначається відповідно до віку вихованців та виду діяльності й не враховується під час визначення гранично допустимого навчального навантаження на дитину з ООП.

Адміністрація закладу дошкільної освіти здійснює контроль за наданням допомоги та станом виконання завдань, визначених в ІПР та індивідуальному навчальному плані (у разі наявності).